

NIE RYZYKUJESZ
GDY ZNASZ I SZANUJESZ

Bezpieczna obsługa zwierząt gospodarskich część II – trzoda chlewna

Nowe technologie chowu i hodowli trzody chlewnej wprowadzone w ostatnich latach znacznie ograniczyły ryzyko wypadku podczas pracy z trzodą chlewną. W nowoczesnych, specjalistycznych gospodarstwach rolnych praca przy tych zwierzętach jest w większości zmechanizowana.

Do niepożądanych zdarzeń dochodzi najczęściej w małych chlewniach, gdzie stosuje się tradycyjne metody pracy. Wypadki odnotowywane są podczas obsługi zwierząt w rui i w okresie poporodowym, przepędzania i sprzedaży świń oraz wykonywania zabiegów zoohigienicznych. Okres rui to czas wzmożonej pobudliwości macior i knurów. Zapewnienie możliwości kontaktu zapachowego, dotykowego, wzrokowego i dźwiękowego powoduje wzajemne stymulowanie się zwierząt i zmniejsza problemy związane z rozrodem. Szczególnie w tym okresie obsługą zwierząt powinni zajmować się mężczyźni. Ich zachowanie musi być stanowcze, ale spokojne i zrównoważone. Należy pamiętać, aby krycie odbywało się w kojcu knura. Zapobiega to agresywnemu zachowaniu się maciory w dobrze znanym miejscu. Ponadto przepędzanie knura może być odebrane przez niego jako przeszkoda w zaspokojeniu instynktu rozrodczego i prowadzić do ataku na człowieka. W celu zapewnienia spokoju w porodówce obsady w poszczególnych sektorach należy dobierać tak, by maciory miały zbliżony termin wyproszeń. Budowanie gniazda eliminuje niespokojne zachowanie macior i potencjalne komplikacje w przebiegu porodu. Podczas porodu maciora i nowo narodzone prosięta muszą mieć zapewniony bezwzględny spokój. Budowa kojca nie może utrudniać prosiętom dostępu do wymienia, maciora natomiast musi mieć swobodny dostęp do wody. Duże niebezpieczeństwo stwarzają również karmiące maciory. W obronie prosiąt mogą atakować nawet osoby dobrze im znane. Aby zapobiec atakom z ich strony, należy stosować specjalne kojce, a na czas zabiegów weterynaryjnych i pielęgnacyjnych odseparowywać prosięta od matek.

Niezapewnienie warunków zaspokajających instynktowne potrzeby macior wywołuje u nich stres i jest przyczyną nieprawidłowych zachowań wobec potomstwa oraz zachowań agresywnych wobec ludzi, zarówno w tym okresie, jak i później.

Maciory i knury traktowane w niewłaściwy sposób mogą stanowić duże niebezpieczeństwo dla ludzi. Pozostałe grupy produkcyjne: prosięta, warchlaki i tuczniki, odpowiednio traktowane, w zasadzie nie stwarzają bezpośrednich zagrożeń.

Świnom należy zapewnić stały i jednoczesny dla wszystkich osobników dostęp do karmy. W żywieniu trzody stosowane są pasze suche, płynne lub połączone – płynne z suchymi. Zaleca się stosowanie paszy wilgotnej, o ile jest to możliwe ze względów technologicznych, z uwagi na mniejsze zapylenie występujące podczas zadawania. Karmienie może odbywać się z koryt lub karmników, a zadawanie paszy może być ręczne lub mechaniczne.

Świnie należą do zwierząt o silnie rozwiniętym instynkcie poznawczym, dlatego bardzo ważne jest zapewnienie im odpowiednich form aktywności w czasie pomiędzy posiłkami i odpoczynkiem. Do przedmiotów absorbujących uwagę i czas zwierząt należą: słoma, w miarę możliwości krótko pocięta, by nie zatykała rusztów, rozdrobnione siano, odpylone wióry drewniane, najlepiej z drzew liściastych oraz torf, uprzednio poddany sterylizacji. W kojcach,

szczególnie dla warchlaków, można dodatkowo umieszczać ruchome przedmioty służące do zabawy, np. zawieszone na ścianie kawałki drewna, metalowe łańcuchy lub liny, najlepiej z włókien naturalnych. Do kojca można wrzucić piłkę o dużej wytrzymałości lub oponę, jednak średnica otworu w oponie powinna być taka, by uniemożliwiała włożenie głów przez dwa osobniki jednocześnie.

Przedstawione działania wpływają pozytywnie na psychikę zwierząt, eliminują nieprawidłowe zachowania polegające na obgryzaniu ogonów, uszu czy kończyn, w tym zachowania agresywne, również wobec ludzi.

Anna Krystyniak
PT KRUS Bolesławiec

opracowano na podstawie broszury *dobrze praktyki BHP w chowie i hodowli trzody chlewnej oraz
Bezpieczna obsługa zwierząt gospodarskich*